de Panorama

Rebellenclub

WEEKBLAD VOOR DE JEUGD

DERDE JAARGANG
No 38 — 19 SEPTEMBER 1952

Alleen voor abonné's van PANORAMA 5 ct.

MOEDER'S NAJAARSHOED

De bril van de

In het allerkleinste huisje van het dorp woonde een oude man. Hij woonde er al heel lang. Hoeveel jaren, dat wist niemand, want hij was al zo oud, dat de meeste mensen hem al gekend hadden, toen ze nog kleine kinderen waren. En toen had hij ook al in zijn huisje gezeten, achter een hoge beukenheg, en door vergrootglazen gekeken en brillen gerepareerd. Hij was heel knap in zijn vak. Allerlei soorten glazen had hij in zijn kleine winkeltje, en uit alle dorpen in de omtrek kwamen de mensen, als ze een vergrootglas nodig hadden of een nieuwe bril. De oude man zei nooit veel.

Iedereen zei, dat hij een beetje toveren kon, maar of dat werkelijk waar was, dat wist geen mens. Maar eenmaal is er toch iets gebeurd in het oude huisje achter de heg.... Dat moet je horen!

Op een dag kwam de kruidenier van het dorp bij de oude man binnenstappen. Baas Zuurman — zo heette hij — was een echte brompot. Als hij 's morgens zijn winkeldeur opendeed, dan had hij al een brommerig gezicht. En als hij 's avonds de deur weer sloot, dan keek hij nog veel bozer. Als de klanten vriendelijk zeiden: „Mooi weertje vandaag!" dan zei hij: „Wat geef ik daarom? Voor mijn part regende het pijpestelen!" En als zijn vrouw vanuit de kamer riep: „Man, wil je een lekker bakje koffie?" dan mopperde en bromde hij eerst zo lang, tot de lekkere koffie helemaal koud geworden was. En als hij dan eindelijk kwam, dan zei hij: „Niets aan, die koffie van jou! Ze is te slap." Was de koffie niet te slap, dan vond hij ze te sterk, of te bitter of te zoet, of.... ja, noem maar op.

Zo'n man was baas Zuurman. Niemand vond hem dan ook aardig, en als er maar een andere kruidenier in het dorp had gewoond, dan zou baas Zuurman zeker al zijn klanten zijn kwijtgeraakt.

Baas Zuurman dan kwam bij de brillenmaker binnen, en hij keek nog veel bozer dan anders. Hij trok zijn bril van de neus en zei: „Dat ding deugt niet meer. Ik moet een paar nieuwe glazen hebben. Kun jij me daaraan helpen?"

Dat kon de brillenmaker wel. Hij probeerde en paste en rekende, en jawel hoor, hij had een paar glazen, die juist geschikt zouden zijn. Maar hij moest er een poosje de tijd voor hebben om die eens netjes in de bril te zetten. De volgende morgen zou hij de bril bij de kruidenier terugbezorgen.

O, foei, wat mopperde baas Zuurman. Nu zou hij de hele avond haast geen hand voor ogen kunnen zien. Maar er was niets aan te doen, hij ging dus maar naar huis en kroop, al mopperend, maar vroeg onder de dekens. En de oude brillenmaker schudde eens bedachtzaam zijn grijze hoofd en ging ijverig aan de gang om de bril van de kruidenier weer in orde te maken.

Toen dat werkje klaar was, ging hij naar bed. Hij deed zijn ogen dicht en sliep heerlijk. Maar o, wat zou hij opgekeken hebben, als hij gezien had, wat er in zijn winkeltje gebeurde.

Het was midden in de nacht, en het hele dorp sliep. Geen geluidje was te horen. Donker was het niet, want de maan gluurde juist achter een wolk vandaan en zag, door een reetje van het gordijn, wat er in het winkeltje voorviel. En dat was zeker wel heel grappig, want de maan lachte hoe langer hoe breder, en steeds meer licht scheen in het donkere winkeltje binnen. Bij dat licht was duidelijk te zien, dat er op de toonbank iets bewoog. Daar zat heel deftig, met gekruiste benen, een klein, klein kaboutertje, met een rood puntmutsje op. Hij had de lade opengeschoven, waarin de oude man zijn glazen bewaarde, en er de bril van baas Zuurman uitgehaald. Die zette hij nu op zijn neus, en keek er met een ernstig gezicht doorheen. Een poosje zat hij na te denken en toen verdween hij vliegensvlug in een holletje onder de toonbank, waar hij woonde.

Toen hij terugkwam, haalde hij een klein pakje uit zijn zak, waar wat rose poeder in zat. Dat roerde en mengde hij in een glazen potje met wat water aan, en toen smeerde hij dat mengseltje op de brilleglazen van de kruidenier. Hij poetste en wreef, en toen hij klaar was, kon niemand zien, dat er met die glazen iets was gebeurd.

Alleen de maan. Die wist het. En die lachte nog eens, voordat ze achter een wolk verdween. Toen werd het donker in de winkel. En de kabouter verdween weer in zijn holletje en sliep heerlijk.

De volgende morgen was de brillenmaker al vroeg aan het werk. Hij pakte de bril van baas Zuurman netjes in en bracht die dadelijk naar de kruidenierswinkel. En toen ging hij weer naar huis en begon andere brillen te repareren.

Baas Zuurman was die morgen helemaal met het verkeerde been uit bed gestapt. Telkens was hij iets kwijt, zijn sleutels of zijn zakdoek, en die kon hij dan niet vinden, want zijn bril was er immers niet. Hij kon bijna niets zien. O, wat mopperde en bromde hij. De zon scheen door de ramen naar binnen, maar dat kon hem niemendal schelen.

Het was maar gelukkig, dat er ineens gebeld werd, en de keurig gerepareerde bril werd binnengebracht.

Baas Zuurman zei niet eens dank-je-wel. Hij pakte de bril en zette die op, en toen....

De vrouw van de baas was in de kamer bezig het ontbijt klaar te

kruidenier

zetten. Ze was een beetje verdrietig van al het gebrom, dat ze vanmorgen al had aangehoord, en hoofdschuddend schonk ze de thee in de kopjes.

De deur ging open en baas Zuurman kwam binnen en ging in zijn grote leunstoel zitten.

„Wel, wel," zei hij, en wreef zijn handen tegen elkaar. „Dat kopje thee ziet er heerlijk uit. Dat zal smaken!"

Zijn vrouw keek heel verbaasd, maar ze was natuurlijk blij, dat haar man plotseling zo'n goed humeur had gekregen. Daarom haalde ze de beschuittrommel uit de kast en legde een grote beschuit bij elk van de kopjes.

„En wat ziet het er hier gezellig uit," ging baas Zuurman voort, en hapte smakelijk van zijn beschuitje. „Een prettige huiskamer hebben wij toch. Zo licht en zo vrolijk!"

Meteen ging de winkelbel. Dat was iemand uit de buurt, die een pakje margarine kwam halen.

Zachtjes fluitend ging baas Zuurman de winkel in. „Wel, goeiemorgen," begon hij opgewekt. „Mooi weertje vandaag, kijk die lucht eens blauw zijn!"

Hij hielp de vrouw vlug en vrolijk en gaf haar kleine jongen een zuurtje. Het jongetje lachte blij en baas Zuurman lachte terug.

En zo ging het de hele dag. De klanten, die in de winkel kwamen, wisten niet, wat ze hoorden. Maar toen de kruidenier zo vriendelijk deed, zeiden ze allemaal ook maar iets aardigs. En zo werd baas Zuurman hoe langer hoe vrolijker. Zulke aardige klanten had hij nog nooit in zijn winkel gezien.

Telkens als hij in zijn huiskamer binnenkwam, zag hij daar ook weer dingen, waar hij nog nooit op had gelet. Wat een mooie, rode geraniums stonden er in de vensterbank. En om twaalf uur stonden de borden te blinken op het helderwitte tafellaken, dat je er trek van kreeg, alleen al door er naar te kijken. En wat had zijn vrouw vandaag lekker gekookt! „Heerlijk," vond baas Zuurman, en hij kneep zijn ogen er van dicht, en glunderde van plezier. Hij keek eens naar zijn vrouw, en hij vond, dat ze er zo aardig en vriendelijk uitzag, als hij nog nooit had gezien. En zijn kinderen keken ook al zo blij!

Het kwam natuurlijk allemaal door het tovermiddel, waarmee de kabouter de brilleglazen van de baas had ingewreven. Baas Zuurman had vroeger alleen maar de lelijke kant van de dingen willen zien, maar nu zag hij, hoeveel moois en aardigs er in de wereld is, als je er maar goed op let. En toen hij daar eenmaal aan gewend was, zag hij hoe langer hoe meer. Elke dag werd hij beter gehumeurd, en de klanten merkten dat ook best. Ze kwamen nu voor hun plezier in de winkel, en alle kinderen vroegen aan hun moeders, of ze alsjeblieft boodschappen mochten doen, want ze kregen nu altijd van de kruidenier wat lekkers toe. En zo werkte het tovermiddeltje hoe langer hoe meer goeds uit. Als nu per ongeluk de bril weer eens breekt, dan hindert dat niets meer, want baas Zuurman is er nu helemaal aan gewend geraakt zijn ogen goed te gebruiken. Hoe dat gekomen is, begrijpen de mensen niet. Alleen de oude brillenmaker zou er wat over kunnen vertellen. Hij kent dat

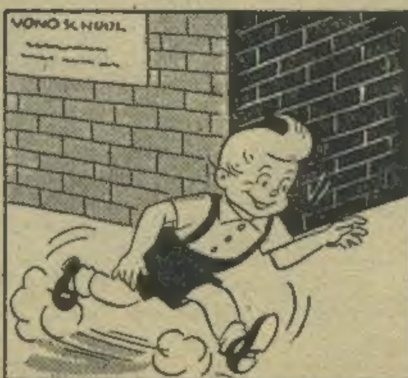

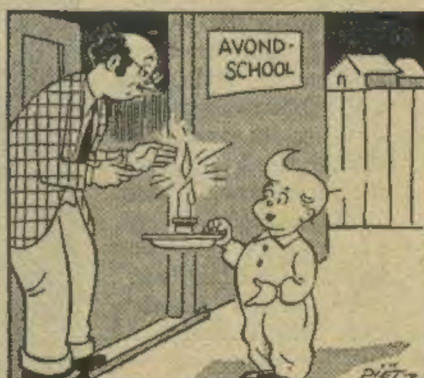
kaboutertje misschien wel, en hij kan misschien zelf ook wel een beetje toveren.... Maar daar weet niemand het rechte van, want de oude man zegt niets. En de kabouter?

Ja, die woont nog altijd in zijn holletje onder de toonbank. Maar verklappen doet hij niets. Want kabouters kunnen zwijgen! *E. S.*

UIT DE LUIERJAREN VAN SJORS

Slimme Daantje

Slimme Daantje
Mocht eens kijken
In zijn buurmans groententuin,
Hoe toch wel de
Boontjes groeien
En tomaten en ajuin,

Hoe komkommers
Goudgeel rijpen.
Daantje zag - met open mond -
Dat de lange,
Tere planten
Zo maar kropen op de grond

Hé! Daar groeiden
Zelfs pompoenen
Langs de latten van een hek.
Zulke grote,
Zware vruchten
Aan zo'n lage plant! Wat gek!

Grote, sterke
Eikebomen
Met hun kruin hoog in de lucht
Ziet men in het
Najaar prijken
Met zo'n kleine, lichte vrucht.

Waarom dat zo
Was geregeld
Ging nog boven Daan's begrip,
Tot hij enkele
Weken later
Alles snapte in een wip.

Hij wou even
Eikels rapen
(Want dat is goed varkensvoer),
En een zak vol
Gaan verkopen
Aan zijn overbuur, de boer.

Daan bekeek de
Volle kruinen.
Pats! Een eikel viel omlaag,
Trof de neus van
't Slimme ventje
Och, 'n boom plaagt ook wel graag.

Daantje schrok, maar
Even later
Drong het eensklaps tot hem door:
„Bof ik even,
„Dat die leukerd
Geen pompoen daarnet verloor!"

C. v. B.

Leerrijke Lessen

DE RAAD DER RATTEN

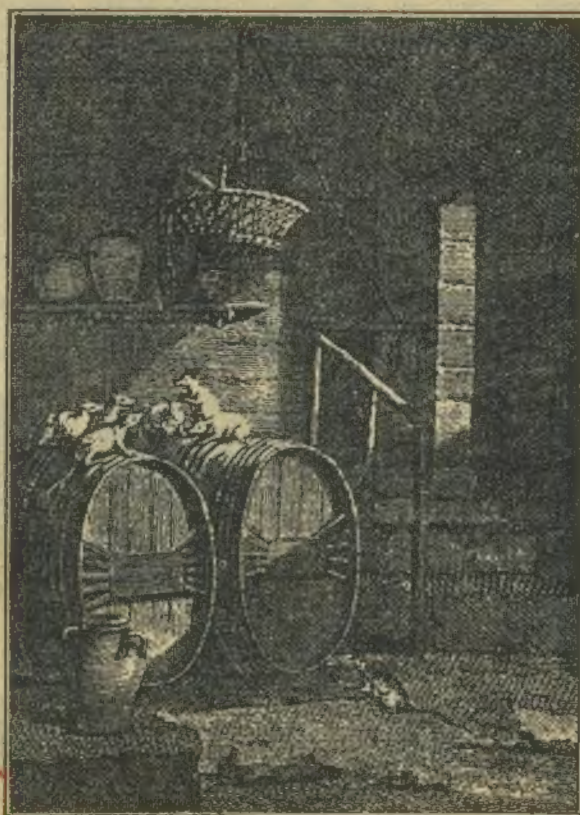
Het rattenvolk zat diep in de put.

Geen wonder. Er was een nieuwe kat, een zekere Rollart, op het rattentoneel verschenen en ze had duchtig huisgehouden onder het rattenvolk. Er moest iets gebeuren om de ratten voor algehele ondergang te bewaren. Maar wat?

Ze dachten heel diep na en eindelijk meende een oude rat het gevonden te hebben.

„Ik weet het," zei Scherptand, „we moeten maken dat we die kat al van ver horen aankomen, zodat we tijd hebben om ons uit de voeten te maken. We moeten die kat dus een bel om haar nek binden. Zodra ze zich beweegt, horen wij die bel en dan weten we hoe laat 't is."

De ratten glunderden. Wat Scherptand zei was een waarheid als een koe. Maar toen betrok hun rattengezicht. Wie moest die bel aan de nek van de kat binden? Want....

Nou ja, zo eenvoudig leek dat nu ook weer niet. De ene rat voelde zich te zwak, de andere bedankte er feestelijk voor. Een derde moest dringend op reis. Een vierde vond het veel te gevaarlijk. En Scherptand zelf voelde zich veel te oud. Dat was, zo meende hij, werk voor jonge, vlugge en lenige ratten.

Alle ratten vonden Scherptand's voorstel een zeer wijs voorstel, maar toen de vergadering uiteenging, waren ze nog altijd even ver als toen ze begonnen. Niemand wilde het plan uitvoeren.

Heeft de dichter geen gelijk, als hij zingt:
Maar waarlijk, als het komt tot daden
Dan is doorgaans geen mens tehuis....?

ONZE WONDERE WERELD

LUCHTREIZEN

STEEDS HEEFT DE MENS ER NAAR GESTREEFD DE VOGELS TE EVENAREN. DIT VRAAGSTUK HIELD ZELFS DE AANDACHT DER OUDEN BEZIG.

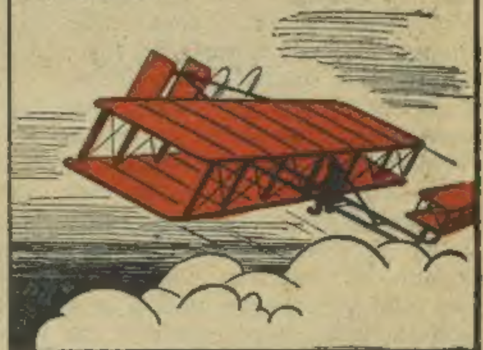

EEN PERZISCHE LEGENDE VERTELT HOE KONING KAOOS, OMSTREEKS 1500 JAAR VOOR CHRISTUS PROBEERDE TE VLIEGEN IN EEN HOUTEN TROON MET ARENDEN

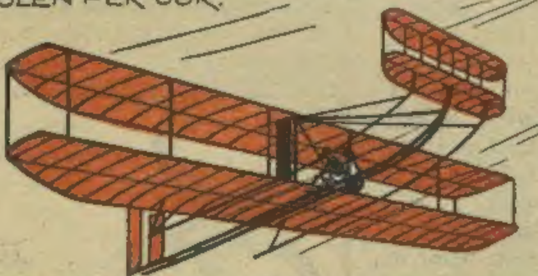

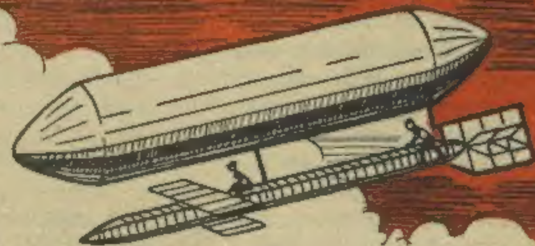
EERSTE KANAAL-VLUCHT PER BALLON DOOR DE FRANSMAN BLANCHARD IN 1785

OP 17 DECEMBER 1903 MAAKTEN DE GEBROEDERS WRIGHT DE EERSTE GECONTROLEERDE VLUCHT IN EEN TOESTEL ZWAARDER DAN DE LUCHT.

IN 1908 DROEG HUN TOESTEL TWEE MAN EN ZE BLEVEN 1 UUR IN DE LUCHT MET EEN GEMIDDELDE SNELHEID VAN 45 MIJLEN PER UUR.

IN 1908 KOCHTEN DE STATEN VAN AMERIKA HET EERSTE REGERINGS-LUCHTSCHIP VAN KAPITEIN THOMAS SCOTT. HET WAS 96 VOET LANG EN HAD EEN MOTOR VAN 20 PK.

LEO STEVENS BOUWDE EN BESTUURDE DIT LUCHTSCHIP IN 1908, WAARMEE HIJ BOVEN NEW YORK VLOOG.

IN 1930 VERSCHEEN DEZE DORNIER REUS MET 12 MOTOREN EN 6000 P.K. HIJ MAAKTE EEN REIS VAN ZWITSERLAND NAAR NEW YORK MET 70 PASSAGIERS AAN BOORD.

TWEE VIJANDEN

van een nuttig gewas

In de maand September gaan veel boeren hun aardappels rooien. Dat zijn dan de aardappels, bestemd om opgegeten te worden door mens en dier, de zogenaamde consumptieaardappels, en die, welke naar de aardappelmeelfabriek gaan. Je hebt er geen hoogte van wat ze allemaal van aardappels kunnen maken. Ik zal eens enkele dingen hiervan opnoemen: sago, stroop, vele soorten lijm, spiritus, kindermeel, pudding, stijfsel, paneermiddel, bakpoeder, knopen, Verder nog tientallen andere zaken, die voor jullie onbekend, maar toch wel heel belangrijk zijn. Dit begrijp je, als ik vertel, dat in 1950 voor vijfentachtig millioen gulden door ons land van al deze stoffen naar andere landen werd gestuurd; exporteren heet dat.

Ook in Juli worden al aardappels gerooid. Dat zijn de pootaardappels, die het volgend jaar weer uitgepoot worden. Ook die worden naar heel veel landen geëxporteerd.

Deze aardappels moeten heel vroeg gerooid worden. Als ik je nu vertel, dat de boeren dat doen om de zogenaamde bladluizen, dan zul je misschien lachen. En toch is het zo. Bladluizen ken je wel, denk ik. Je ziet ze wel vaak op rozen in de tuin en op dahlia's. Het zijn heel kleine beestjes. Deze luisjes zijn het, die verschillende ziekten, waaraan de aardappels kunnen lijden, van de ene plant naar de andere overbrengen. En dat moet de boer voorkomen. Die luizen komen in groten getale opzetten, zo ongeveer in Juli; men noemt dat de luizeninvasie. Je begrijpt nu, dat de boeren de aardappels al heel vroeg rooien. Anders worden ze niet goedgekeurd en mogen ze niet naar andere landen worden gestuurd.

Behalve van deze luizen heeft de aardappelplant ook nog veel last van de coloradokever en een heel klein wormpje, dat aardappelaaltje heet.

De coloradokever kwam oorspronkelijk alleen in Amerika voor, maar is met schepen naar Europa en ons land meegekomen.

Deze kever is ongeveer een halve cm lang. Hij is dadelijk te kennen aan de tien gele streepjes, die over zijn lichaampje lopen.

De kever legt eitjes onder de bladeren van de aardappelplant, ongeveer tachtig in verschillende hoopjes bij elkaar. Uit deze eitjes komen larven en deze larven vreten gaten in de bladeren.

De regering heeft alle boeren verplicht hun aardappels te bespuiten met een vergiftige stof. Als de kevers en larven iets hiervan opeten, gaan ze dood.

Soms doet men dit spuiten vanuit een vliegmachine, die over de velden vliegt. Dat gaat veel gauwer, dan wanneer de boer over het land moet lopen met een spuit.

Gelukkig is de schade in ons land nog niet zo heel erg groot, maar in andere landen, bijvoorbeeld Frankrijk, al wel. En als de boeren hier niet oppassen, komen er ook steeds meer van die kevers en eten ze de aardappelplanten met huid en haar op.

Een andere vijand van de aardappel is een heel klein wormpje, dat je met het blote oog haast niet zien kunt. Ik bedoel het aardappelaaltje.

Dit kleine wormpje leeft op de wortels en de knollen van de plant. Het kan daarop ook alleen maar leven en bijvoorbeeld niet op de wortels en knollen van een dahlia. Als de boer nu steeds maar aardappelen verbouwt, dan komen er steeds meer van die aaltjes en de aardappels willen op zulk land niet meer groeien. Het land is dan aardappel-moe.

De regering heeft nu gezegd, dat de boeren maar eens in de drie jaar op hetzelfde land aardappels mogen verbouwen. Dus als ze aardappels verbouwen in 1952 op een stuk land, dan moeten ze daarna op dat land twee jaar andere gewassen verbouwen. De aaltjes, die in de grond achterblijven, gaan in die twee jaar voor een goed deel dood, omdat ze niet verder kunnen leven op aardappels. De regeringsmaatregel is wel eens lastig voor de boeren, maar er is niets aan te doen. Het zou immers anders wel eens kunnen gebeuren, dat men helemaal geen aardappels meer in ons land zou kunnen verbouwen. En dat zou toch wel heel erg lastig en schadelijk zijn.

v. d. B.

ZO TERLOOPS

Een zeester heeft een klein oog op de punt van elk van haar armen; zij is dus door de natuur, wat haar gezichtsvermogen betreft, doelmatig uitgerust.

De sprinkhanen uit de grotten van Pennsylvanië in Noord-Amerika hebben hun vleugels verloren; hun voelsprieten zijn daarentegen uitgegroeid tot een verbazende lengte.

WAT ZEGT MIJN NAAM?

Het achtervoegsel zoon, dat wij in ons vorig lesje behandelden, onderging al spoedig een heel wat ingrijpender verbastering en afslijting dan die tot son, zon en seun, waarover wij toen spraken. Het verflauwde namelijk tot zen, sen en ze en zelfs tot een enkele z of s. En de geslachtsnamen, die op een van deze achtervoegsels eindigen, zijn veel en veel talrijker dan die welke op de volledige vormen zoon, son of seun uitgaan.

ACHTERNAMEN

De voorbeelden met namen op zen, sen, se, op z of s liggen voor het grijpen. Dikwijls is de tweedenaamvals-s achter de mansvoornaam voor het achtervoegsel zen, sen of se verdwenen, meermalen ook is hij behouden gebleven. Zo kennen we als familienamen Janszen en Janzen, Janssen en Jansen, Jansze en Janze, Jansse en Janse.

In heel vroegere eeuwen kenden we een tweede-naamvalsvorm op es in plaats van op enkele s. Uit spreek- en schrijftaal is dit es al lang verdwenen, maar in een paar familienamen, van vadersnamen afkomstig, vinden we het nog terug, te weten in Gerdessen en Hugessen. Gerdes is de tweede naamval van Gerd (Gerhard) en Huges is de tweede naamval van Huge, Hugo.

In Vlaanderen en Zeeuws-Vlaanderen en een enkele keer ook wel daarbuiten, vindt men veel familienamen, welke weer tweedenaamvalsvormen zijn van familienamen, welke reeds een versleten vorm van zoon als achtervoegsel hadden. Adriaenssens bijvoorbeeld is: zoon, nazaat, afstammeling van Adriaenssen en Adriaenssen betekent weer zoon, nakomeling van Adriaan. Dergelijke dubbele vadersnamen zijn onder andere ook: Aertsens, Bastiaenssens, Claeissens, Claessens, Christiaenssens, Janssens, Thijssens.

Geslachtsnamen op se als: Aalbregse, Adriaanse, Baafse (van Baaf, Bavo), Boudewijnse, Faasse (van Faas, Bonifacius), Hubregtse, Janse, Jooste, Karelse, Leendertse, Pieterse, Theunisse treft men het meest aan in Zeeuwse streken.

UIT HET LEVEN ONZER VOOROUDERS

De zingende gravin

Christine van Athlone, de gravin, die het kasteel van Amerongen bewoonde, was van oorsprong een Nederlandse en een vurige aanhangster van Oranje. Kort voordat omstreeks 1813 de omwenteling tot stand kwam, beraamde zij een complot, samen met generaal van Capellen, om de Fransen, die Utrecht bezet hielden, uit de stad te verdrijven. Haar toeleg mislukte echter. De generaal werd gevangengenomen en ter dood veroordeeld. Hij zou in Arnhem worden doodgeschoten. Zodra de gravin zulks hoorde, trommelde zij in Amersfoort een groep vrijwilligers bij elkaar en legde zich met hen in hinderlaag om de wagen, waarin de generaal zou vervoerd worden, te overvallen.

Maar de wagen kwam niet. De Franse generaal, Molitor, had besloten zijn gevangene in Utrecht te laten doodschieten. Daarop vloog Christine naar Utrecht om gratie te vragen. Twee keer werd haar het verzoek geweigerd, maar de derde keer stemde de Franse generaal toe, op voorwaarde dat de gravin de Marseillaise zou zingen.

Christine zat in tweestrijd. Wat te doen? Toen nam zij een kordaat besluit en op de wijze der Marseillaise zong zij het.... Wilhelmus. Het was niet makkelijk om de woorden precies aan te passen maar het lukte. Molitor verstond waarschijnlijk geen Nederlands en in elk geval vroeg hij niet naar de betekenis van de woorden. Generaal van Capellen werd vrijgelaten, verbleef nog enige dagen als gast op het kasteel van Amerongen en week toen uit naar het buitenland.

In Amerongen werd aan een kamer van het kasteel zijn naam gegeven.

DE VOLGENDE MORGEN HAALDE MENEER BROM, DIE MET MENEER GRAVEN UIT LONDEN WAS MEEGEKOMEN, IN DIENS STUDEERKAMER ZIJN PORTEFEUILLE VOOR DE DAG

OPEENS STOND COR UIT ZIJN STOEL OP. HIJ DEED EEN STAP VOORWAARTS. TOEN NOG EEN EN NOG EEN

EN TOEN ZIJN ZOON OP HEM TOEKWAM, BESEFTE MENEER GRAVEN, DAT DE TUIN EN ALLES WAT ER BIJ HOORDE VERANDERD WAS. HET WAS NU EEN GELUKSTUIN. EN MENEER BROM, DIE ALLES GEZIEN HAD, STAK ZIJN PORTEFEUILLE WEER IN ZIJN ZAK, WANT DE TUIN MET DIT GELUK WAS NOOIT TE KOOP.

"SCHATEILAND"

NAAR DE AVONTURENROMAN VAN E. L. STEVENSON

De groep van Trelan, welke aan boord van de Hispania was gebleven, toen Lange Jan Zilver met zijn trawanten aan land was gegaan, zou weggevaren zijn, als niet ook Jim aan land gegaan was. Een belegering van het schip konden ze niet riskeren, want ze hadden niet voldoende water. Ze besloten eveneens aan land te gaan en zich in de blokhut, waar een bron was, te verschansen. Ze overmeesterden de zes muiters, die Lange Jan aan boord had achtergelaten — een hunner liep naar hen over — en begaven zich aan land met een stevige voorraad voedsel en wapens.

13. De dag, nadat Jim in de bungalow was aangekomen, verscheen Lange Jan met een witte vlag. Hij zei, dat, als ze hem de kaart wilden geven, waarop de bergplaats van de schat stond aangetekend, hij, nadat hij het eiland verlaten had, het eerste schip, dat hij zien zou, naar hen zou sturen om hen op te halen. Kapitein Smoller antwoordde: „Je kunt de schat nooit vinden. Als ik je nog eens zie, krijg je een kogel." Scheldend en vloekend hinkte Lange Jan weg.

14. De kapitein rekende er op, dat zij spoedig zouden worden aangevallen. „Zij zijn groter in aantal, maar wij hebben dekking," merkte hij op. Weldra vlogen de kogels tegen de blokhut. De aanvallers klommen over de schutting en renden naar de kleine versterking. Een hunner pakte het geweer van een der verdedigers en sloeg er hem mee bewusteloos. Een der muiters viel met een hartsvanger dokter Lievers aan.

15. Het zag er wanhopig voor de verdedigers uit. „Naar buiten, lui!" riep de kapitein. „Met de kortjan!" Jim greep een dolk, snelde naar buiten en kwam tegenover de bootsman te staan. Deze zwaaide zijn zwaard, maar Jim liet zich vallen en rolde buiten het bereik van de muiter, die door een der verdedigers werd neergeschoten, terwijl een tweede viel door een kogel van dokter Lievers. De overigen vluchtten de bossen in en vielen niet meer aan.

16. Kapitein Smoller was gewond en twee van de verdedigers waren gesneuveld. Dokter Lievers had een ernstig onderhoud met Trelan en de kapitein en verliet toen de blokhut. Jim vermoedde, dat hij Ben Gun, de schipbreukeling, die hij ontmoet had, ging bezoeken. Daarop bedacht hij voor zichzelf een stoutmoedig plan. Toen niemand op hem lette, pakte hij twee pistolen en sloop naar de plaats waar Ben Gun zijn eigengebouwde bootje verborgen had.

HOL, KOL EN TOL

DOOR J. TOEBOSCH

In een dorp, op het punt, waar drie wegen bijeenkwamen, stond een klein, armoedig huisje, waarin een arbeider met zijn drie zonen, Hol, Kol en Tol, woonde.

De vader stierf en nu moesten de drie jongens maar zien hoe door de wereld te komen. Dit was echter gauwer gezegd dan gedaan, want in het dorp was heel weinig te verdienen. Enige tijd hadden ze zo heengescharreld, toen op een avond Hol, de oudste van de broers, zei: „Wat hebben we er aan hier armoe te blijven lijden? Ik heb een plan. We trekken morgenvroeg de wereld in; ieder een verschillende kant uit. En dan komen we precies over een jaar hier terug en horen, hoe ieder van ons het gemaakt heeft."

„Maar welke kant moet ieder dan nemen?" vroeg Tol.

„Daar zullen we om loten. Ik neem drie stokjes. Jullie beiden trekken er ieder een van en het derde is voor mij."

Dat vonden ze allen goed. Er werd dus geloot en de uitslag was, dat Hol naar het zuiden, Kol naar het oosten en Tol naar het noorden zou trekken.

De volgende morgen waren ze al vroeg reisvaardig. Ze verdeelden onder elkaar het weinige geld en de levensmiddelen, die in huis waren, en wensten elkaar goede reis.

Hol was enige dagen op reis, toen hij bij een aardig, alleenstaand huisje kwam, dat door een mooie tuin omgeven was. Hij had dorst en ging daarom binnen om een beker water te vragen. De bewoner was een vriendelijke oude man, die hem uitnodigde wat uit te rusten en hem wat eten gaf, dat Hol zich goed liet smaken. Ze praatten wat en Hol vertelde nu, dat hij de wereld was ingegaan om werk te zoeken.

„Nu," zei de man, „dan kun je wel hier blijven. Ik kan best iemand gebruiken en ik beloof je, dat je niet te klagen zult hebben."

Hol nam dit aanbod gaarne aan. Hij bleef dus en had het zo goed, als hij maar wensen kon. 't Meeste werk in huis en tuin was voor hem, maar koken deed zijn baas. Deze was vroeger kok geweest, had in vele steden gewerkt en zoveel overgespaard, dat hij er nu goed van leven kon. Maar hij had nog altijd plezier in het vak en vroeg Hol, of hij ook geen zin had het te leren. Nu, Hol, die begreep, dat die kunst hem goed te pas kon komen, wilde niets liever en nu leerde de oude man hem alle mogelijke gerechten te bereiden en zelfs van zeer gewone en goedkope grondstoffen lekkere spijzen te maken. En Hol was zulk een goed leerling, dat hij na korte tijd een heel bekwame kok was.

Maar intussen liep het jaar naar het eind en op zekere dag zei Hol tegen zijn meester, dat hij moest vertrekken.

„Dat spijt me erg," zei deze, „want we hebben het altijd samen opperbest kunnen vinden; maar wat je beloofd hebt, moet je doen. Je kent nu echter een vak, waarmee je de kost kunt verdienen."

En zo nam Hol enige dagen later afscheid van zijn meester, die hem alle geluk wenste en hem bovendien als bewijs van zijn tevredenheid een goudstuk gaf.

Terwijl Kol door een dorp trok, bemerkte hij, dat een van zijn schoenen stuk was. Daar hij zo zijn reis niet kon voortzetten, zocht hij een schoenmaker en vroeg hem zijn schoen te herstellen.

„Wel zeker," zei de man. „Geef maar even hier." Hij nam de schoen, klopte, naaide en schaafde een paar minuten en gaf hem toen geheel opgeknapt terug.

„Hoeveel ben ik u schuldig?" vroeg Kol.

„Niets. 't Was voor mij maar een kleinigheid en jij bent, als ik me niet vergis, ook maar een arme drommel."

„Dat raad je precies," zei Kol. „We zijn met drie broers en we zijn de wereld ingegaan, omdat het thuis niets dan armoe was. Maar ik heb nog geen werk kunnen vinden."

„Wil je niet bij mij komen?" vroeg de schoenmaker. „Ik ben de enige schoenmaker in de hele om-

trek en ik heb het zó druk, dat ik het alleen niet meer af kan. En ik weet in het hele dorp niemand, die geschikt is om me te helpen. Maar jij bevalt me en ik geloof wel, dat je gauw op de hoogte zult zijn. Nu, wat zeg je er van? Neem je 't aan?"

„Gaarne," zei Kol. Hij bleef dus bij de schoenmaker en, daar hij even ijverig als vlug van begrip was, duurde het niet lang, of hij kende 't vak als de beste. Zijn baas was een aardige man en zo hadden ze het samen heel plezierig en het speet beiden, toen Kol moest vertrekken. Bij het afscheid bedankte hij de schoenmaker hartelijk voor alles, wat hij hem geleerd had.

„Je zult nu verder wel door de wereld komen," zei zijn baas. „Een goed schoenmaker vindt overal zijn brood."

Tol had al enige dagen vergeefs naar werk gezocht, toen hij in een herberg, waar hij overnachtte, een man ontmoette, die zeer vreemdsoortig gekleed was. Hij raakte met hem in gesprek en hoorde nu, dat de man, met wie hij de eer had gehad kennis te maken, de beroemde dokter Universalius was. Tol vertelde nu ook, hoe het met hem gesteld was.

„Ik heb een helper nodig," zei dokter Universalius, „en bied je die betrekking aan, omdat ik merk, dat jij de man bent, die ik hebben moet. Je kunt bij mij een heerlijk leven hebben. Alle dagen op reis en elke dag wat anders, lekker eten en drinken, prettig werk en hoog loon; wat wil je nog meer?"

„Aangenomen!" zei Tol, niet weinig in zijn schik met dit prachtige vooruitzicht.

Hij reisde nu met de kwakzalver het land af en als ze ergens kwamen, waar markt gehouden werd, klom hij op een tafel en blies op een trompet, dat het over het hele plein schetterde. En dan verkondigde hij het „geacht publiek" de roem van zijn meester, de grote dokter Universalius, die alle voorname steden van de wereld bezocht, met koningen en keizers omgegaan en schatten verdiend had en nu uit pure menslievendheid hier gekomen was en voor elke ziekte en elke kwaal een onfeilbaar middel had. Maar zijn baantje viel Tol niet mee, want de wonderdokter was een dronkaard, die altijd geldgebrek had en zijn helper bijna niets gaf, en in plaats van lekker eten en drinken was het dikwijls hongerlijden. Intussen gaf hij zijn ogen goed de kost en keek zijn meester de kunst af om allerlei poeders, zalfjes en drankjes te maken, zodat hij al gauw even knap was als de beroemde dokter. 't Is echter te begrijpen, dat hij geen spijt had, toen hij dokter Universalius meedeelde, dat hij eerstdaags ging vertrekken en de geleerde dus goed zou doen naar een nieuwe helper uit te zien.

Precies op de bepaalde dag waren de drie broers weer thuis. De ontmoeting was allerhartelijkst. Ze hadden veel te vertellen, maar Tol natuurlijk wel tienmaal zoveel als de twee anderen samen.

Maar.... wat moesten ze nu beginnen? ....Dat was een moeilijke vraag. Een schoenmaker was er al op het dorp en die kon er het werk goed af. Voor een kok en een dokter was er zeker niets te verdienen. En van het geld, dat ze meegebracht hadden, zouden ze ook niet lang kunnen rondkomen.

Terwijl ze daarover nog zaten te praten, kwam een buurman binnen om hen met hun behouden terugkomst geluk te wensen. Hij vertelde ook groot nieuws. Men verwachtte binnenkort oorlog en daarom werden soldaten opgeroepen.

Toen de buurman weg was, zei Hol: „Wat dunkt je, als we morgen eens naar de stad gingen en dienst namen als soldaat? Dan zijn we voorlopig geholpen en kunnen later verder zien."

Dat vonden ze goed en zo gingen ze de volgende morgen naar de naburige stad en meldden zich aan bij een officier, die met het aannemen van soldaten was belast.

„Zo," zei hij, „willen jullie soldaat worden? Wat is je tegenwoordig beroep?"

„Ik ben kok," zei Hol.

„En ik schoenmaker," zei Kol.

„En ik dokter in de medicijnen," zei Tol.

„Net de lui, die we nodig hebben," zei de officier. „Want de soldaten klagen steen en been over de kost; honderden paren schoenen moeten gerepareerd worden en er is geen goede schoenmaker; er zijn een hoop zieken en de dokter kent zelf niets. Maar eerst wil ik toch zien, of je werkelijk het vak kent, waarvoor je je uitgeeft."

En zo werd Hol naar de keuken gestuurd, Kol naar de werkplaats en Tol naar het ziekenhuis. En toen die avond het eten werd opgeschept, riepen alle manschappen, dat ze nog nooit zo lekker gegeten hadden, terwijl de keukenmeester zei, dat het veel minder dan anders gekost had. Kol had intussen de schoenen zo netjes gerepareerd, dat ze weer zo goed als nieuw waren, en dank zij Tol's medicijnen waren de zieken genezen.

Je begrijpt, dat ze nu dadelijk aangenomen werden en ook, dat ze gedurende de oorlog goede diensten bewezen. Spoedig werd echter de vrede gesloten en nu keerden ze met het leger naar de hoofdstad terug. Ze zouden nu afgedankt worden en wat dan te doen?

Maar daar werden ze opeens bij de minister geroepen. Deze had zoveel goeds van hen gehoord, dat hij hen in dienst wilde houden, en bood hun daarom ieder een betrekking aan, waarin ze hun beroep konden blijven uitoefenen.

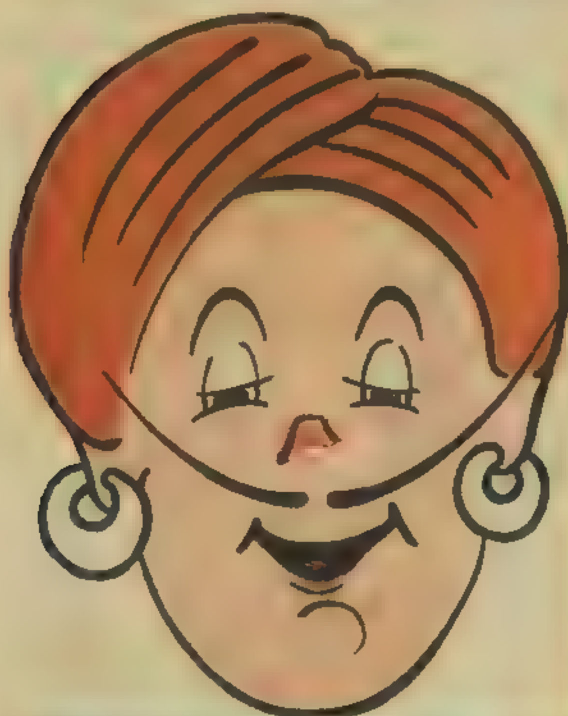
Ze kregen nu in de hoofdstad een mooie woning en een flink salaris. Ze hadden daarbij nog tijd om voor anderen te werken en ze kregen het zó druk, dat ze welgestelde lui werden. Maar bij hun voorspoed vergaten ze nooit, dat ze vroeger zelf arm geweest waren, en ze waren altijd goed voor wie het nodig hadden.

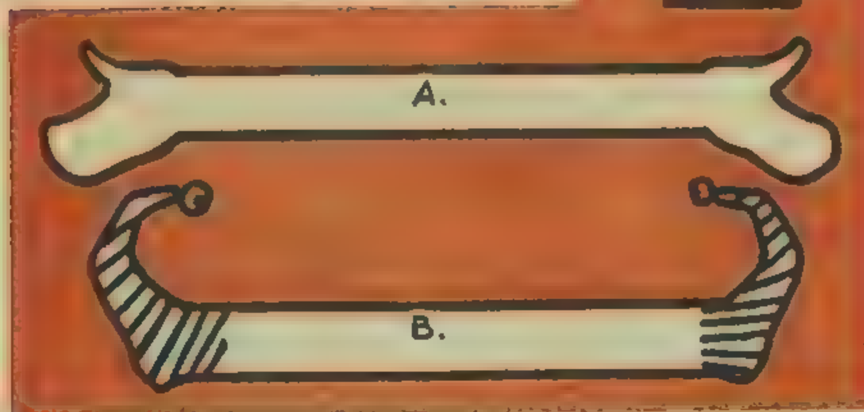

De kleine knutselaar

We maken een handdoekenrek

Wij zagen in de eerste plaats uit twee smalle stroken triplex, groot 70 bij 20 cm, de twee gedeelten waar de handen en voeten aan vastzitten: A en B.

Wij schuren een en ander mooi glad en beitsen alles donkerbruin.

Dan maken wij een plankje van 60 cm lang en 14 cm breed: C. Dit laten wij wit omdat dit zo hoort. Bovenaan bevestigen wij alvast een hangertje.

De armen en benen spijkeren of schroeven wij er aan de achterkant aan vast: D.

Het hoofd tekenen wij na op een stuk triplex groot 30 bij 22 cm.

De hoofddoek laten wij wit en brengen er met potlood de plooien op aan. Het gezicht komt in dezelfde kleuren als armen en benen. De wenkbrauwen kunnen wij zwart maken. De ogen en neus met een donkerder kleur bruin aangeven. De mond rood. De ringen hardgeel.

Het hoofd nu netjes aan het plankje bevestigen.

En als alles klaar is, de handdoeken er overheen en je krijgt het effect zoals de laatste tekening E laat zien.

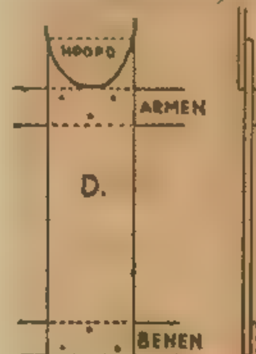
STANDAARDJE voor GARENKLOSJES

Benodigd materiaal: een schijfje triplex en zeven dunne stokjes.

Teken op een plankje een ruime cirkel met een straal van 7½ centimeter. Breng die straal zesmaal over op de omtrek van de cirkel en verbind de snijpunten met het midden. Op 2½ centimeter van de rand boor je dan de zes gaatjes voor de pennetjes. Ook in het midden boor je een gaatje. In die gaatjes lijm je zeven ronde stokjes van 5 centimeter lengte. Beitsen of lakken.

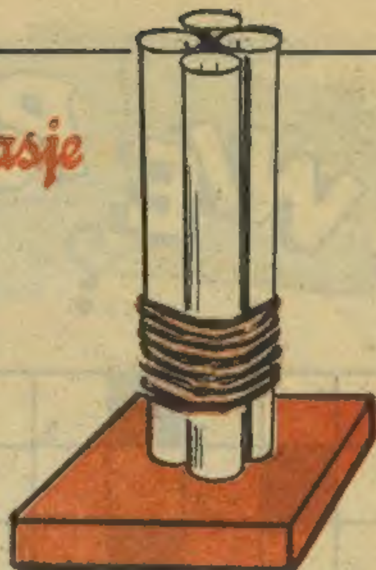
We maken een bloemenvaasje

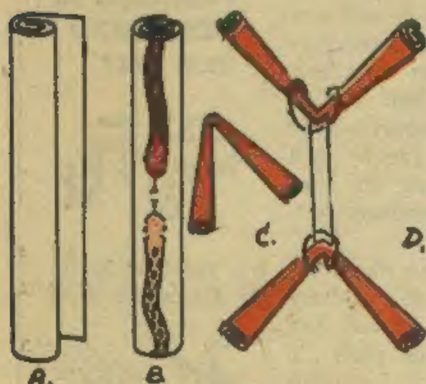
En dit maken wij nu eens van dingen, die wij anders zo maar weggooien; de buisjes waar bijvoorbeeld de asperine in verpakt is.

Hebben wij er vier bij elkaar, dan binden wij ze in een bundeltje bijeen, met een dun touwtje, dat is niet alleen sterker maar ook gemakkelijker bij het werken. Dan kunnen wij er een felkleurige raffia omheen wikkelen of een restje kleurig lint, zoals de tekening laat zien.

Dan maken wij een vierkant of rond plankje van ongeveer vijftien cm groot. Is dit mooi afgewerkt, glad geschuurd met schuurpapier of met een leuke kleur geverfd, dan smeren we de bodem van de flesjes met wat krachtige lijm in. De flesjes aandrukken, zodat een en ander flink vast komt te zitten.

Als alles droog is, kan moeder er kleine bloemen inzetten.

TWEE VECHTENDE DIEREN

We nemen twee stukjes dun wit papier van ongeveer tien cm in het vierkant. Die vouwen we tot een smalle strook van één cm breed, zoals A te zien geeft.

Op die strook tekenen we aan iedere kant de vorm van een slang. Maak dus de afbeelding na of trek ze over met een stukje carbonpapier. (B).

Wij gaan nu de slang in het midden met een niet te zware knik samenvouwen, zoals C ons te zien geeft.

Om die helft slaan we bij alle twee de stukken een elastiekje, zie tekening D.

Nu gaan we de ene helft naar links, de andere naar rechts draaien.

Zodra wij het elastiekje tot een stevig koordje hebben gedraaid, laten wij alles los. Dan beginnen zij de raarste „bokkesprongen" te maken. Dus, hoe strakker het elastiekje is, des te langer duurt de pret.

HET CIRCUS VAN JANTJE

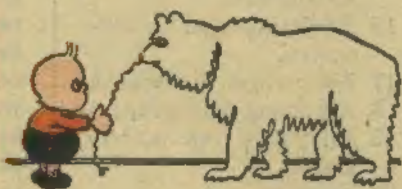
Alle dieren van het circus kun je zelf in één onafgebroken lijn natekenen.

Je trekt maar even gauw aan het einde van het touw!

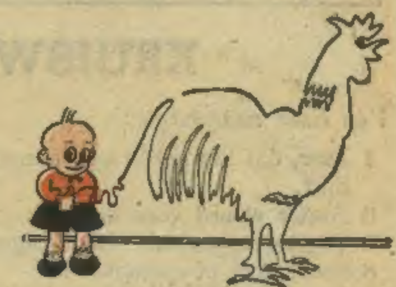
En voor je 't zelf nog weet, is 't circus al gereed.

Hoepla, hei, nog maar een keer. Grrrr..... zegt boos de bruine beer.

Met een elegante zwaai, een—twee—drie een papegaai.

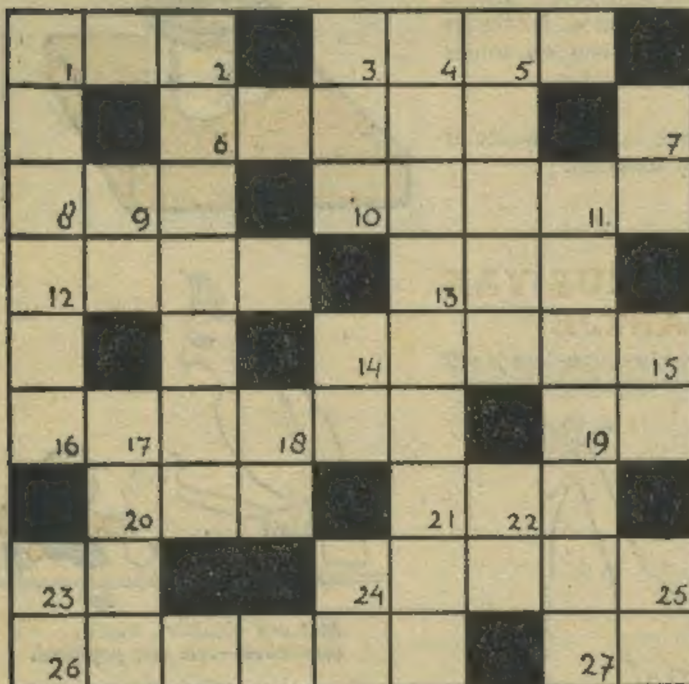

Kukeleku roept hard de haan, Wou je mij eerst overslaan?

Deze vogel was wat vlug, Jantje komt nu nooit meer terug.

WIE PUZZELT ER MEE?

KRUISWOORDPUZZLE

Van links naar rechts:

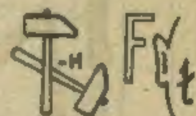
1 Dier, dat het meest op de mens lijkt.
3 Ander woord voor kellner.
6 Tegenovergestelde van jonger.
8 Soort grot of spelonk.
10 Niet dubbel.
12 Ander woord voor tobbe.
13 Iets dat heel oud is, noem je wel ...oud.
14 Zeer hoog bouwwerk.
16 Lijkt wel een beetje op de ooievaar.
19 Afkorting van per omgaande.
20 Ander woord voor roem.
21 Ander woord voor droog.
23 Niet uit.
24 Tegenovergestelde v. ongelijk.
26 Dunne buizen in het menselijk lichaam.
27 Afkorting v. soortelijk gewicht.

Van boven naar beneden:

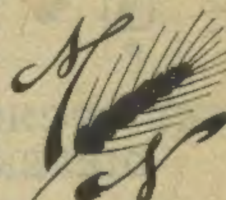
1 Hij kwam ...... mij aan.
2 Korps van mannen, die de bevolking beschermen tegen dieven en moordenaars.
3 Schoon, verheven gedicht.
4 Ten noorden van.
5 Uitbouw aan een huis met vensters er in.
7 Ander woord voor reeds
9 Samengestelde klinker.
11 Een extra-mooie prijs; ook de naam van een klein plantje.
14 Hij woont in Amsterdam of hij woont .. Amsterdam.
15 Afkorting van noordoosten.
17 Zwemvogel, die kwaakt
18 Afkorting van gram.
22 Afkorting van oosterlengte.
23 Zegt een ezel.
24 Deftig woord voor je of u.
25 Afkorting van kilogram

WELKE PLAATSEN IN NEDERLAND ZIJN DIT?

1. Er staat een grote kerk met een toren van vierennegentig meter hoog. Er is ook een bekende Poort, die een bepaalde naam heeft: Koppelpoort. En aan die plaats is ook een geschiedenis verbonden met een grote kei. Het is de geboorteplaats van Jacob van Campen en Van Oldenbarnevelt.

2. Deze plaats ligt ten zuiden van de bekende Pyramide van Austerlitz. Men vindt er ook het bekende park „'t Stork," waarin nog zwerfstenen te zien zijn. Bosrijke streek met veeteelt, land- en tuinbouw.

3. Was vroeger een sterke vesting, welke in de loop der geschiedenis dikwijls werd belegerd. De grote Comenius (Johann Amos), de grondlegger der opvoedkunde door middel van zachtheid, werd er begraven in 1670.

4. Ze ligt in het Gooi en is altijd een aantrekkingspunt geweest voor schilders en kunstenaars. Er zijn ook tapijtweverijen en haast het hele jaar door tentoonstellingen van schilderijen. In de buurt is een bekende heuvel met schitterend vergezicht. Op het terrein, waar vroeger een hotel was met de Chinese toren, is nu een bekend herstellingsoord gevestigd.

Onze spreekwoorden-rebus

De rebus van deze week bestaat uit een uitdrukking van 21 letters. Hier volgen 21 woorden die je moet invullen. Het zijn allemaal woorden van 4 letters. Als je 't goed doet kun je in de eerste kolom van boven naar beneden lezen, hoe het spreekwoord van deze week luidt:

1 We noemen hem ook wel: grauwtje.
2 Is een zwemvogel.
3 Is een inwendig lichaamsdeel.
4 Duikervogel met een kuifje.
5 De boer werkt op het ....
6 Bolvormige vruchten.
7 Grote Nederlandse rivier.
8 Stekelig dier.
9 Vergroot of verkleint als je er door kijkt.
10 Slot.
11 Maakt deel uit van het gelaat.
12 Vind je in je mond.
13 Bak je het brood in.
14 Draagt elk van ons om elkaar te kennen.
15 Is een logé.
16 Viervoeter, vriend van groot en klein.
17 Voornaam.
18 Schors.
19 Boomsoort met gladde gevlekte stam.
20 Doen we om in het leven te blijven.
21 Is vaak hard te kraken.

1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			

12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			

EEN PAAR RAADSELTJES

1. Mijn geheel bestaat uit twee delen. Elk van vijf letters. Dus in het geheel tien.
Mijn eerste deel is erg lief, maar je ziet het alleen in een dierentuin.
Als je mijn tweede doet, sta je niet stil.
En mijn geheel is een bekende plaats in Friesland.

2. Ik besta uit drie delen, elk van drie letters. Samen dus negen.
Mijn eerste is een stuk pluimvee.
Mijn tweede gebruik je om te schrijven en mijn derde is een deel van jullie lichaam. O wee, als je 't verliest.
Mijn geheel betekent dat je 'm knijpt of erge kou hebt.

3. Mijn eerste bestaat uit zes letters en is een vogel, die altijd zijn bek roert; wie mijn tweede (van drie letters) niet heeft, is er ongelukkig aan toe. Wie mijn geheel heeft, doet al het mogelijke om het zo snel mogelijk weer kwijt te raken.

DAM TJE ZINNIG

Welke drie woorden lees je hier?

ONZE NIEUWE NAAMKAARTJES

Als je de letters van de volgende kaartjes goed door elkaar schudt, kom je te weten, dat onze vriend Daan Rappeel dol is op ...... (het is best mogelijk, dat hij daardoor zo dik is!) en dat juffrouw Anne Weld veel houdt van ...... (dat is geen eten en geen drinken, maar toch erg gezond).

Hier zijn de kaartjes:

DAAN RAPPEEL

ANNE WELD

OPLOSSINGEN van de puzzles uit ons vorig nummer

DIAGONAALRAADSEL

1	K	N	O	P	P	E	N
2	S	N	A	P	P	E	N
3	B	L	I	K	K	E	N
4	S	T	A	K	K	E	R
5	V	L	E	K	K	E	N
6	K	R	A	M	M	E	N
7	T	U	I	N	I	E	R

KRUISWOORDPUZZLE

L	A	M	P		B	A	N	K
O		E	A		V	A	A	G
G	L	E	U	F		N	R	
E	E	U	W		P	K		S
	U	W		V	I	O	O	L
K	G			M	A	M	M	A
N	E	S	T		S	S		G
A	N	T	O	N		T	O	E
L		A	R	T	S		P	R

Spreekwoordenrebus

AAN DE GROTE KLOK HANGEN

Deze uitdrukking stamt uit de tijd, toen men vrijwel overal twee luidklokken in de toren had hangen: een grote, zware klok, welke geluid werd voor brand, openbare nood, vijandelijke aanvallen en dergelijke hoogst-ernstige omstandigheden, en een kleinere, waardoor de mensen ter kerke werden genood. Als de grote klok luidde, liep heel de bevolking uit en ieder was dadelijk op de hoogte van wat er aan de hand was. „Aan de grote klok hangen" wil dan ook zeggen: algemeen, aan iedereen bekend maken.

UIL-PUZZLE

V A D E R
O V E R A L
W E E R T + E
L I D + D E G E N
G E L E G E N
N A + E + B E N
T E N O R E N
E I + L I K
R + D I E + O T
E + L E F + L A
B Y L
S L O F
T O N O
U R + A R
W E L K E

HAMID de dappere SJEIK

1. Op een goede dag nodigde de rijke sir John Kennedy de sjeik uit tot een bezoek aan zijn villa en liet hem daar een kistje met kostbare juwelen zien. „Ik zou graag willen, dat u deze diamanten naar mijn vriend sjeik Haroen bracht," zei hij. Een Arabische bandiet had het gesprek afgeluisterd.

2. Even later zadelde de sjeik van El Bashan zijn paard, Manestraal, en reed met de juwelen weg. De Arabische spion viel nergens te bekennen. Sir John wuifde sjeik Hamid na. „'t Is een grote opluchting voor mij," zei hij, „te weten, dat mijn juwelen in zulke goede handen zijn."

3. Sir John zou evenwel niet zo gerust geweest zijn, als hij geweten had, dat Abdoel, de Arabische spion, zich niet ver daarvandaan op een spoorbrug verborgen hield en de sjeik opwachtte. Toen deze het viaduct passeerde, sprong de bandiet onverhoeds Hamid op de rug.

4. Het volgende ogenblik lag de sjeik op de grond. Hij was met zijn hoofd onzacht op de harde bodem terechtgekomen en was bewusteloos. „Hoera!" juichte de Arabier; „ik heb ze; ik heb ze!" en zonder zich verder om Hamid te bekommeren maakte hij zich van het kistje meester.

5. Abdoel had zijn eigen paard verborgen in het struikgewas, dat terzij van de brug groeide, en hij maakte thans dat hij wegkwam. De sjeik kwam weer spoedig overeind en zag, dat zijn kistje juwelen verdwenen was. In de verte zag hij de bandiet rijden en hij begreep wat er gebeurd was.

6. De gedachte, dat hij zijn vriend, sir John, teleurgesteld had, deed hem onmiddellijk aan het werk gaan. Hij sprong op Manestraal en zette de achtervolging van Abdoel in. Deze reed langs de spoorweg en reeds zat Hamid hem dicht op de hielen, toen de bandiet in een vertrekkende trein verdween.